

ਜਮਾਤ : ਛੇਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ
ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਸਾਲ 2015-16

ਮਹੀਨਾ	ਅਧਿਆਇ	ਉਦੇਸ਼	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
ਅਕਤੂਬਰ	ਅਧਿਆਇ-6 ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	<ul style="list-style-type: none"> ਜੋੜ, ਘਟਾਓ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸੰਖਿਆ ਰੇਖਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਗੀਟਿਆਂ/ਬਟਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਅਤੇ ਘਟਾਓ ਕਰਨਾ।
	ਅਧਿਆਇ-8 ਦਸ਼ਮਲਵ	<ul style="list-style-type: none"> ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਬਨਾਉਣੇ/ਵੰਡਣਾ ਸਿੱਖਣਾ। 	<ul style="list-style-type: none"> 10×10 ਗਰਿਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਸ਼ਮਲਵ ਸੰਖਿਆਵਾਂ 0.25, 0.5, 0.75 ਅਤੇ 0.68 ਆਦਿ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ।
ਨਵੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-9 ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ, ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਦੌੜਾਂ, ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਆਦਿ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ Data interpret ਕਰਨਾ ਸਿਖਣਾ।	ਦੋ ਘੰਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੀ.ਵੀ. ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਛੜ ਗ੍ਰਾਫ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
	ਅਧਿਆਇ-10 ਖੇਤਰਮਿਤੀ	ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਵਰਗੀਆਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਬੰਦ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।	ਗ੍ਰਾਫ ਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦਾ ਛਾਪ ਲੈ ਕੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੱਥ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
ਦਸੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-11 ਬੀਜਗਣਿਤ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਪਦਾਂ ਦੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਪਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ।	ਸਮਾਨ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਪਦਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਾਉਣੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ $2x$, $3y$, $4y$ ਅਤੇ x ਦਾ ਜੋੜ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-12 ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ	ਇਸ ਪਾਠ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਅਨੁਪਾਤ ਰਾਹੀਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਉਣਾ ਹੈ।	<ol style="list-style-type: none"> (1) ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਫੁਲਦਾਰ ਬੁਟੀਆਂ ਅਤੇ ਦਰਖੱਤਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਪਤਾ ਕਰੋ। (2) ਛੇਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੁੱਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤ ਪਤਾ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-13 ਸਮਮਿਤੀ	ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਮਮਿਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਲਾ, ਸ਼ਿਲਪ, ਕਪੜਾ	ਕਾਗਜ਼ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਮਿਤੀ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜਿਵੇਂ (1) ਸਮਭੁਜੀ

		ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਡਿਜ਼ਾਇਨਿੰਗ, ਰੰਗੋਲੀ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਤਿਕੋਣ (2) ਸਮਦੋ ਭੂਜੀ ਤਿਕੋਣ (3) ਵਰਗ (4) ਆਇਤ (5) ਸਮਚਤੁਰਭੁਜ
ਫਰਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-14 ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਜਿਆਮਿਤੀ	ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਿਆਮਿਤੀ ਅਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿਚਣ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਤੀਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਰੇਖਾ ਉੱਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਹੋ ਕੇ ਲੰਬ ਖਿੱਚਣਾ।

ਜਮਾਤ : ਸੱਤਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ

ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਸਾਲ 2015-16

ਮਹੀਨਾ	ਅਧਿਆਇ	ਉਦੇਸ਼	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
ਅਕਤੂਬਰ	ਅਧਿਆਇ-8 ਰਾਸ਼ੀਆ ਦੀ ਤੁਲਨਾ	ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ, ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ, ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ, ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸਕਣਗੇ।	ਵਧਣ ਜਾਂ ਘਟਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪਤਾ ਕਰੋ (1) ਕਮੀਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਰੁ: 80 ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ ਰੁ: 60 ਰਹਿ ਗਿਆ।
	ਅਧਿਆਇ-9 ਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆਵਾਂ	ਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਅਤੇ ਹਰ ਬਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਪਰਿਮੇਯ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ।
ਨਵੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-10 ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਰੇਖਾ ਗਣਿਤ	ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਤਿਕੋਣਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਪ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣ।	ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨੀ ਜਦੋਂ (1) ਇਕ ਕਰਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭੁਜਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ (2) ਤਿੰਨ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣ।
	ਅਧਿਆਇ-11 ਪਰਿਮਾਪ ਅਤੇ ਖੇਤਰਫਲ	ਇਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੰਦ ਅਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਪਰਿਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।	ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੱਕਰ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ।
ਦਸੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-12 ਅਲਜਬਰਈ ਵਿਅੰਜਕ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੀਜ ਅਖਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਗਣਿਤਕ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਣਨਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਰਾਜੂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਬੰਟੇ ਹਨ। ਅਮਨ ਦੇ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਨਾਲੋਂ 10 ਬੰਟੇ ਵੱਧ ਹਨ। ਅੰਸੂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਅਮਨ ਦੇ ਕੋਲ ਜਿੰਨੇ ਬੰਟੇ ਹਨ। ਉਸ ਨਾਲੋਂ 3 ਵੱਧ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਅੰਸੂ ਦੇ ਬੰਟਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਕਰੋਗੇ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-13 ਘਾਤ ਅੰਕ ਅਤੇ ਘਾਤ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਡੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਘਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਰਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਪੰਜ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿਉ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਾਤ ਅੰਕੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦਾ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਘਾਤ ਅੰਕ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-14 ਸਮਮਿਤੀ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਰੇਖੀ ਸਮਮਿਤੀ ਅਤੇ ਘੁਮਣ ਸਮਮਿਤੀ ਅਤੇ ਘੁਮਣ ਸਮਮਿਤੀ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ	ਸਮ ਪੰਜਭੁਜ ਅਤੇ ਸਮ ਛੇਭੁਜ ਖਿਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ।
ਫਰਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-14 ਸਮਮਿਤੀ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਰੇਖੀ ਸਮਮਿਤੀ ਅਤੇ ਘੁਮਣ ਸਮਮਿਤੀ ਅਤੇ ਘੁਮਣ ਸਮਮਿਤੀ ਦੀ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ	ਸਮ ਪੰਜਭੁਜ ਅਤੇ ਸਮ ਛੇਭੁਜ ਖਿਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਮਿਤੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੋ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਮਾਪ ਪਤਾ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-15 ਠੋਸ ਅਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਚਿਤਰਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਗੋਂਦਾ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਪ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ	ਪੇਪਰ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਮੋੜ ਕੇ ਘਣ ਅਤੇ ਘਣਾਵ ਬਣਾਉਣਾ।

		ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।	
--	--	-------------	--

ਜਮਾਤ : ਅਠਵੀਂ

ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ

ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਸਾਲ 2015-16

ਮਹੀਨਾ	ਅਧਿਆਇ	ਉਦੇਸ਼	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
ਅਕਤੂਬਰ	ਅਧਿਆਇ-2 ਇੱਕ ਚਣ ਵਾਲੇ ਰੇਖੀ ਸਮੀਕਰਣ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਖਿਆਵਾਂ, ਉਮਰਾਂ, ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।	ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੇਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਮੀਕਰਣ $3x-4=2x+3$ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-4 ਪ੍ਰਯੋਗਿਕ ਜਿਆਮਿਤੀ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਭੁਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਅਕਾਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ।	ਇੱਕ ਪਤੰਗ EASY ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰੋ ਜਦੋਂ AY= 8 cm, EY=4 cm ਅਤੇ SY= 6cm ਹੋਣ
ਨਵੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-5 ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਗ੍ਰਾਫਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦਰਸਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਮੌਸਮ ਵਾਲੇ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚੋਂ ਤਾਪਮਾਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇੱਕਠੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ ਖਿੱਚਣਾ।
	ਅਧਿਆਇ-9 ਬੀਜਗਣਿਤਿਕ, ਵਿਅੰਜਕ ਅਤੇ ਤਤਸਮਕ	ਬੀਜਗਣਿਤਿਕ ਤਤਸਮਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਗੁਣਨਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ।	ਪੇਪਰ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਬੀਜ ਗਣਿਤਿਕ ਤਤਸਮਕ $(a+b)^2 = a^2+b^2+2ab$ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।
ਦਸੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-9	ਬੀਜਗਣਿਤਿਕ ਤਤਸਮਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਗੁਣਨਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ।	ਪੇਪਰ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਚਿਪਕਾ ਕੇ ਬੀਜ ਗਣਿਤਿਕ ਤਤਸਮਕ $(a+b)^2 = a^2+b^2+2ab$ ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-11	ਖੇਤਰਮਿਤੀ ਮਾਪਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਘਣਾਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-11	ਖੇਤਰਮਿਤੀ ਮਾਪਣ ਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਘਣਾਵ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਤ੍ਹਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਸੂਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ।
	ਅਧਿਆਇ-12 ਘਾਤ ਅੰਕ ਅਤੇ ਘਾਤ	ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਣਾਤਮਕ ਘਾਤ ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀਆਂ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਇੱਕ ਢੇਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੀ ਮੋਟਾਈ 20 mm ਅਤੇ ਪੰਜ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਟਾਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੀ ਮੋਟਾਈ 0.016 mm ਹੈ। ਇਸ ਢੇਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮੋਟਾਈ ਪਤਾ ਕਰੋ।
ਫਰਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-14 ਗੁਣਨਖੰਡੀਕਰਨ	ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀ $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, $(a+b)(a-b)$, $(x+a)$ $(x+b)$ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਅੰਜਕਾਂ	ਦੋ ਘਾਤੀ ਵਿਅੰਜਕ x^2+3x+2 ਦੇ ਗੁਣਨ ਖੰਡ ਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।

		ਦੇ ਗੁਣਨਖੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਣਗੇ।	
--	--	--------------------------------------	--

ਜਮਾਤ : ਨੌਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ
ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਸਾਲ 2015-16

ਮਹੀਨਾ	ਅਧਿਆਇ	ਉਦੇਸ਼	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
ਅਕਤੂਬਰ	ਅਧਿਆਇ-4 ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੇਖੀ ਸਮੀਕਰਣ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਲੇਖ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਆਲੇਖੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੇਖੀ ਸਮੀਕਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ। $x+2y=6$
	ਅਧਿਆਇ-5 ਯੁਕਲਿਡ ਦੀ ਜਮਾਇਤੀ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਯੁਕਲਿਡ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।	ਗਣਿਤ ਵਿਗਿਆਨੀ ਥੇਲਜ ਜਾਂ ਯੁਕਲਿਡ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਣੀ ਬਾਰੇ ਚਾਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
ਨਵੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-8 ਚਤੁਰਭੁਜ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੀਆਂ ਭੁਜਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਧ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਨਾਲ ਬਣੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਇੱਕ ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
	ਅਧਿਆਇ-9 ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜਾਂ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਲਈ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਲੰਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਲਈ ਸੂਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ।
ਦਸੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-9 ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜਾਂ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਲਈ ਅਧਾਰ ਅਤੇ ਸਿਖਰ ਲੰਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਸਮਾਂਤਰ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਲਈ ਸੂਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ।
	ਅਧਿਆਇ-10 ਚੱਕਰ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੀਵਾਵਾਂ, ਕੋਣਾਂ ਅਤੇ ਚੱਕਰੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਚੱਕਰੀ ਚਤੁਰਭੁਜ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕੋਣਾਂ ਦਾ ਜੋੜ 180° ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੰਗਦਾਰ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-11 ਰਚਨਾਵਾਂ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਰੇਖਾਖੰਡ ਦਾ ਮੱਧ ਬਿੰਦੂ, ਲੰਬ ਅਤੇ ਕੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮਦੁਭਾਜਕ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਭੁਜ ਦੀ ਮੱਧਿਕਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣਗੇ।	ਕਾਗਜ਼ ਮੋੜਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਰਿਆਵਾਂ।
	ਅਧਿਆਇ-13 ਸਤਝ੍ਰੀ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਆਇਤਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਘਣਾਵ ਅਤੇ ਬੇਲਣ ਦੇ ਸਤਝ੍ਰੀ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਘਣਫਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਵੇਲਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਤ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪਾਸਵੀਂ ਸਤ੍ਹਾ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
ਫਰਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-13 ਸਤਝ੍ਰੀ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਆਇਤਨ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਘਣਾਵ ਅਤੇ ਬੇਲਣ ਦੇ ਸਤਝ੍ਰੀ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਘਣਫਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਵੇਲਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਤ੍ਹਾ ਅਤੇ ਪਾਸਵੀਂ ਸਤ੍ਹਾ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
	ਅਧਿਆਇ-15 ਸੰਭਾਵਨਾ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘਟਣਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।	ਤਾਸ਼ ਦੀ ਗੁੱਟੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਅਚਾਨਕ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।

ਜਮਾਤ : ਦੱਸਵੀਂ
ਵਿਸ਼ਾ: ਗਣਿਤ
ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਸਿਲੇਬਸ ਸਾਲ 2015-16

ਮਹੀਨਾ	ਅਧਿਆਇ	ਉਦੇਸ਼	ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ
ਅਕਤੂਬਰ	ਅਧਿਆਇ-3 ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੇਖੀ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਦੇ ਜੋੜੇ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮੀਕਰਣਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।	ਆਲੇਖੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਚਲਾਂ ਵਾਲੇ ਰੇਖੀ ਸਮੀਕਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ $3x + 2y = 8$ $2x - 3y = 1$
	ਅਧਿਆਇ-4 ਦੋ ਘਾਤੀ ਸਮੀਕਰਣ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲ x ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋ ਘਾਤੀ ਸਮੀਕਰਣ $ax^2 + bx + c = 0$ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ a, b, c ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਟਰੱਸਟ ਨੇ $300m^2$ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲੰਬਾਈ ਉਸਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
ਨਵੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-4 ਦੋ ਘਾਤੀ ਸਮੀਕਰਣ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲ x ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋ ਘਾਤੀ ਸਮੀਕਰਣ $ax^2 + bx + c = 0$ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ a, b, c ਵਾਸਤਵਿਕ ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਟਰੱਸਟ ਨੇ $300m^2$ ਖੇਤਰਫਲ ਦਾ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲੰਬਾਈ ਉਸਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਦੁੱਗਣੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮੀਟਰ ਵੱਧ ਹੋਵੇ। ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਅਤੇ ਚੌੜਾਈ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
	ਅਧਿਆਇ-10 ਚੱਕਰ	ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਚਾਪ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਉੱਤੇ ਬਣਾਏ ਕੋਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਕੋਣ ਆਦਿ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।	ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਚੱਕਰ ਦੀ ਚਾਪ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਬਣਿਆ ਕੋਣ ਘੇਰੇ ਤੇ ਬਣੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੁਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਦਸੰਬਰ	ਅਧਿਆਇ-11 ਰਚਨਾਵਾਂ	ਸਮਰੂਪ ਤਿਭੁਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿਭੁਜ ਦੇ ਸਮਰੂਪ ਤਿਭੁਜ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਨਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਕੇਲ ਗੁਣਾਂਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। (ਸਕੇਲ ਗੁਣਾਂਕ ਇੱਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।)
	ਅਧਿਆਇ-12 ਚੱਕਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰਫਲ	ਚੱਕਰਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਤਲ ਅਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਜਾਂ ਚੱਕਰ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਣਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲੇਗੀ।	ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀਨ ਡਿਜਾਇਨ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ABCD ਭੂਜਾ 10 cm ਦਾ ਇੱਕ ਵਰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਰਗ ਦੀ ਹਰੇਕ ਭੂਜਾ ਨੂੰ ਵਿਆਸ ਮੰਨ ਕੇ ਅਰਧ ਚੱਕਰ ਖਿੱਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਜਾਂ ਸਿੱਧ ਕਰਨਾ ਕਿ ਚੱਕਰ ਦੀ ਚਾਪ ਦੁਆਰਾ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਬਣਿਆ ਕੋਣ ਘੇਰੇ ਦੇ ਬਣੇ ਕੋਣ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਜਨਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-13 ਸਤ੍ਰਾ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਆਇਤਨ	ਘਣ, ਘਣਾਵ, ਵੇਲਣ ਅਤੇ ਸੰਕੂ ਆਦਿ ਦੀ ਸਤ੍ਰਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।	(1) ਘਣ ਅਤੇ ਘਣਾਵ ਦੀ ਸਤ੍ਰਾ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ। (2) ਵੇਲਣ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸਤ੍ਰਾ ਅਤੇ ਪਾਸਵੀਂ ਸਤ੍ਰਾ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ ਪਤਾ ਕਰਨਾ।
	ਅਧਿਆਇ-14 ਅੰਕੜਾ ਵਿਗਿਆਨ	ਆਲੇਖੀ ਚਿੱਤਰਨ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ/ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੇ।	ਸਚਵੀਂ ਬਰਿਬਾਰਤਾ ਵੰਡ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਆਲੇਖੀ ਚਿੱਤਰਨ (ਨਿਰੂਪਣ) ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੱਧਿਕਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।
ਫਰਵਰੀ	ਅਧਿਆਇ-14	ਆਲੇਖੀ ਚਿੱਤਰਨ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ	ਸਚਵੀਂ ਬਰਿਬਾਰਤਾ ਵੰਡ ਸਾਰਣੀ ਦਾ ਆਲੇਖੀ

	ਅੰਕੜਾ ਵਿਗਿਆਨ	ਦੇ ਸਬੰਧ/ਸੁਮੇਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਣਗੇ।	ਚਿੱਤਰਨ (ਨਿਰੂਪਣ) ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੱਧਿਕਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।
	ਅਧਿਆਇ-15 ਸੰਭਾਵਨਾ	ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਾਪਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।	ਕਿਰਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ - ਇੱਕ ਸਿੱਕਾ ਲਉ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਛਾਲੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਿੱਤ ਜਾਂ ਪੱਟ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ 50 ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪਤਾ ਕਰੋ।